

Det er iøvrigt forekommet mig, at, dersom man nu beslattede sig til at gaa til en foreløbig Ordning, det da var det Nødvendigste at gaa en noget anden Vej end den, her er foreslaaet. Men Sagen stiller sig noget anderledes, ogsaa for min Betragtning nu end tidligere, og jeg skal derfor ikke komme videre ind derpaa. Jeg har paa andet Sted havt Leilighed til at yttre mig om denne Sag, og jeg skal tillade mig at henvise dertil, for ikke at opholde Thinget videre. Skulde man komme til Anskuelse, som lignede det, jeg havde tænkt mig, man midlertidig kunde gjøre, selv om man gjorde det ved et Lovforslag, havde jeg dog troet, at man skulde se, om man paa anden Maade ogsaa kunde komme til at nytte det offentlige Væsen ved, at de Kapitaler, som saaledes blive gjorte flydende, fik en Anvendelse, der kunde have Interesse for den større Almenhed. Men, som sagt, jeg skal ikke udvikle dette videre, men henvise til, hvad jeg herom har sagt andetsteds. Jeg anser det altsaa for hensigtsmæssigt, at der bliver givet Universitetet et Tilskud; men lad os helst give det gennem Finantsloven, da vi se, hvilke Anskuelse der andre Steder gjøre sig gjældende, hvor man saa at sige forud har sagt os, at, dersom man gaar ind paa Lovforslaget, skal man sørge for, at man ikke kommer bort derafra igjen. Den Slags Udtalelser er et advarende Fingerpeg for dem, der have den Betragtning, at Finantsloven er det rette Sted til at afgjøre finansielle Spørgsmaal for Statsinstitutionerne paa ethvert Omraade. Jeg skal altsaa iustrænge mig til disse faa Bemærkninger.

Sorup: Det er uregtelig med en vis Overraskelse, jeg hørte det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgtreds (Winther) holde det Foredrag, han nu endte. Det har forbauset mig i ikke ringe Grad, at det er den sande Mening af den Betænkning, det ærede Medlem har afgivet, thi ved første Dikast skulde man tro, at det var lige det Modsatte. Dette skal jeg imidlertid ikke dvæle videre ved, men overlade til det ærede Medlem at komme tilrette med sit Standpunkt idag og i Betænkningen. Det har kun end yderligere overbevist mig om, at denne Sag har visse Vanskeligheder, at det ikke er ganske let at forstaa, hvad egentlig Meningen er dermed, hvad det er for et Kup, man her tænker at gjøre. Derom har jeg den største Tvivl og Uvisshed. At det er et meget stort Kup, har jeg forstaaet, dels ved at læse derom i Aviserne, dels ved at høre derom andetsteds. Deraf er det blevet mig klart, at dette skal være en betydelig Reform, et af de større Fremskridt, vi have at vente i vorre Dage; men hvori Reformen bestaar, og hvad det er for et Fremskridt, tilstaaer jeg, at jeg ikke kan sige Noget om, for det veed jeg ikke. Dette Forslag har jo 3 Paragrafer, ligesom man i Korporationen har 3 Grader, f. Ex. høi, høiere,

høiest, dyr, dyrere, dyrest, saaledes have vi her §§ 3, 2, 1. Den første Paragraf gaar ud paa at lægge visse Statsmidler fra den almindelige Statskasse over i Kvæsturens Kasse. Jeg skal nu tage denne første Paragraf først. Jeg forstaaer den da saaledes, at Tanken dermed er, at man derved vil dække det Gul, der er opstaaet i det, man kalder Universitetets Formue, derved at man i en Række har brugt af disse Midler. Det er den ene Ting, man vil opnaa; man vil restituere den tidligere Tilstand, og dernæst vil man yderligere lægge en ny Kapital derover, hvorved altsaa Formuen forøges. Med Hensyn til disse to Ting, der saaledes ligge i § 1, vil jeg sige, at, dersom Rigsdagen nu virkelig skulde have til Hensigt at lægge disse Penge tilbage, hvor man har taget dem, er det en Betragtning, som synes mig af sig selv at paatrænge sig, om man saa ikke havde gjort ligesaa klogt i at lade dem blive liggende der, hvor de laa. Dersom den høie Rigsdag efter i 7 Aar at have foretaget disse Transaktioner, under Ledelse af forskellige velagtede Regjeringer, nu i det ottende Aar ender med at gjøre det Hele om, saa veed jeg virkelig ikke, hvad man skal sige om en saadan Finantsforvaltning, naar man ser den under Et. Ja, man kunde vel sige, at frem og tilbage er lige langt, men det er da ogsaa det Gæste, som kan siges om den Ting, thi det er jo klart, Et af To, enten er dette Forslag forsvaavidt et fornødtigt Forslag, eller ogsaa er det, som er sket i de sidste Aar, fornødtigt. Et af disse To maa være Tilfældet, mine Herrer; det maa altsaa undersøges, hvor det mindre Nationelle ligger, og derom tror jeg ikke, at man kommer til noget Resultat, idet at man gjør sig det klart, hvad det egentlig er for Midler, der ligge under Universitetet, og hvorfor de ligge der. Nu tror jeg — derom nærer jeg ingen Tvivl —, at det er gaaet meget naturligt til. Disse Midler ere blevne henlagte til Universitetsformaalet i ældre Tid ganske ifølge den samme Opfattelse og paa samme Maade, som man har fremmet mange andre Statsinstitutioner paa. Dengang var det nemlig almindeligt at gjøre saadanne Ting paa en helt anden Maade end den, der nu er brugelig, netop fordi man dengang havde en hel anden Opfattelse af Finantsforvaltningen og af Statens Kredit end den, man nu har. Naar man i hine Dage vilde oprette en Statsinstitution, som krævede et aarligt Underhold, saa gjorde man det ikke, saaledes som man nu gjør det, nemlig ved at fastsætte et vist aarligt Beløb dertil, men man henlagde til denne Institution enten i Fordegods eller under en anden Form en saa stor Kapital, som man mente vilde være tilstrækkelig til at søde Anstalten Aar for Aar. Dette gjorde man ikke blot overfor Statsinstitutioner, men ogsaa overfor enkelte Embedsmænd, idet man f. Ex. ligesom paa denne Maade